

WILBERTON

Geef jezelf

REKENSCHAP

**DRIEMAANDELIJKS TIJDSCHRIFT
voor wetenschap en cultuur, dat
een blad wil zijn voor de verdieping
van de humanistische overtuiging.**

Abonnementsprijs f 13,50 per jaar.
Proefnummer op aanvraag

**HUMANISTISCHE STICHTING
SOCRATES
Postbus 114, Utrecht
Giro 58 22 93**

werk loos heid 1

JEUGDWERKLOOSHEID

Het probleem van de jeugdwerkloosheid ligt zeker anders dan dat van de algemene werkloosheid onder de volwassenen. In beide gevallen is er een tekort aan werk, te wijten aan economische factoren. Onder de jeugdigen is de betekenis van het zonder werk zijn toch wel iets anders.

Het kind hoort men al zeggen: "Ik word later timmerman of kondukteur". Voor de mens is een wezenlijk deel van zijn volwassen worden: het zich laten vormen en opleiden voor een later beroep. Dit beroep of liever deze bekwaamheid vormt een deel van het volwassen zijn. Daarom is de teleurstelling van de jeugdige, die geen werk krijgt, anders dan die van een volwassene. Voor de volwassenen is het een bedreiging van zijn bestaan, een onzekere periode, een tijd van zich overbodig voelen. Maar jeugdigen worden erdoor op een afstand gehouden van het "erbij horen". Het kan als een uitstellen van de toekomst worden beleefd. Het heeft betekenis voor zijn op-weg-zijn naar de toekomst. Daarom roept het vraagstuk van de jeugdwerkloosheid andere kwesties op dan van de werkloosheid van volwassenen. Er zitten eigen pedagogische kanten aan. Jeugdwerkloosheid is een barrière voor de ontplooiing van de mens, wanneer het betreft zijn volwassen worden in de volwassen wereld van de arbeid. Al is het als zodanig in strijd met de humanistische opvattingen over het recht van de mens zich te kunnen ontplooiën, daarom is het nog niet onvermijdelijk.

In ons land nemen de cijfers grote vormen aan. In sept. 1967 zijn er in de categorie van 14 tot 24 jaar 17800 werkloze mannen en 4663 werkloze vrouwen. Dit betekent dat het aantal werklozen onder de jeugdigen vergeleken met 10 jaar geleden verzesvoudigd is! Onder deze mensen zijn in de categorie van 14 tot 19 jaar mensen, die pas de school verlaten: bijna de helft van alle werklozen in deze categorie. De mensen met diploma blijken hierbij het moeilijkst aan de slag te komen. Het percentage werklozen onder mensen, die pas van een vmo school komen bedraagt 14% (1ts 8%). Onder de maatregelen tegen deze ongezonde toestand moeten in ieder geval een veilig stellen van de oriëntatie op de toekomst vallen. De vorming kan onder jeugdwerklozen voortgang vinden. Deze vorming moet er dan op gericht zijn, dat de jeugdigen het proces van volwassen- worden-in-onze-maatschappij niet hoeven te onderbreken en zichzelf juist verder kunnen ontplooiën.

Dat men de werkgelegenheid zoveel mogelijk moet bevorderen, spreekt vanzelf. Dit is echter een beleidskwestie, die meer aan het politieke dan aan het menselijk beschouwende grenst. Wat mij meer interesseert op dit moment, is de vraag, in hoeverre de werkloosheid de menselijke waarde van de jonge mensen schaadt.

Deze schade bestaat niet alleen uit een storing in de ontwikkeling tot volwassenheid, maar ook uit een uit-het-oog-verliezen van de zingeving van datgene, wat men tot op het moment van de werkloosheid voor zichzelf opgebouwd had. Kortom: de zin van het bestaan ondervindt er een klap in het gezicht door. In onze cultuur bestaat de zin van ons leven immers voor een gedeelte uit een streven naar geluk door zelfverwezenlijking in een beroep, dat men zelf gekozen heeft en waarin men zich wil ontplooiën. Deze ontplooiing moet men niet al te romantisch zien als iets, waarin men

LIBERTIJN

2e jaargang nr. 5
mei 1968

Humanistisch jeugd- en jongerenblad
redactie-adres: Willem Barentszstraat 57, Utrecht
postgiro: 13.82.77.7
redactie: Lies Bartels, Hans van Weely
eindredactie: Leon de Smet, Marie Westeneng
grafische verzorging: Peter van Eck van der Sluijs
abonnementsprijs: f 7,25 per jaar (voor donateurs méér)
losse nummers 75 cent
advertentietarief op aanvraag
verschijnt maandelijks

KOPIJ VOOR HET VOLGENDE NUMMER MOET VOOR DE 23ste VAN DE MAAND IN HET BEZIT VAN DE REDAKTIE ZIJN.

DEZE KEER IN LIBERTIJN:

Jeugdwerkloosheid door L. de Smet

Jeugdwerkloosheid door J. van der Vegt,
Hoofd Jeugdzaken N.V.V.

Werkloosheid door Arend B.

Humanisme en Kommunisme
reactie door P. Blauw op het artikel in ons maartnummer van
Arjen Struik.

Gedichten

Kongres te St. Niklaas door M. Westeneng

Opinies over Humanisme

Uit België:
Censuur bestaat toch door J. Vaernewyck.

Redactioneel

Hoe vinden jullie het? Mijn nieuwe jas? Hij past goed, maar het moet nog even wennen. Ik moet nog helemaal leren om me er gewoon in te bewegen en om me er echt lekker in te voelen.

Weet je, ik heb zo'n gevoel dat IEDEREEN naar me zit te kijken en dat ze me allemaal belachelijk vinden. Maar ja, je moet toch ééns meedoen hè, en als ik bedenken dat al mijn leeftijd- en soortgenoten er zo bijlopen, dan is het toch eigenlijk niet zo'n gek idee.

Bovendien: mijn geestelijke ouders Lies, Hans, Leon, Marie en Peter beweren om 't hardst dat het juist goed is dat ik op mijn leeftijd, eens goed opval!

Nou ik doe m'n best en jullie schrijven maar eens hoe je 't vindt! In ieder geval tot de volgende maand, zelfde plaats, hopelijk iets vroeger, waarschijnlijk zelfde golflengte!

Jullie L.

zijn hele persoonlijkheid legt en waarin men aan zijn hele wezen gestalte geeft. Oppervlakkig gezien blijkt al gauw, dat men aan zijn werkzaamheid in de samenleving niet zulk een absolute waarde toekent. De zelfverwezenlijking van de héle persoonlijkheid zoekt men eerder in de WIJZE, WAAROP men met de medemens (en vaak  en enkele medemens) omgaat. Maar toch, wanneer de jonge mens geen werk in onze samenleving vindt, blijkt een deel van zijn meer zakelijk gerichte persoonlijkheid in het gedrang te komen. De zin van het (als volwassene) opgenomen worden in de grotere samenleving dan die van het gezin, gaat drastisch verloren. Dit is een mensonwaardige toestand, evenals wanneer iemand met veel talenten niet de gelegenheid krijgt deze te ontplooiën, ja zelfs deze gelegenheid voor zijn neus zomaar wordt afgebroken!

Dus als humanist voel ik mij gedwongen de toestand van jeugdwerkloosheid tot mensonwaardig te veroordelen, afgezien van alle politieke aspecten, die er aan vast zitten. Daarom stel ik de vraag: Wat weegt het zwaarst, het in (gezond) evenwicht houden van de economische factoren, die onze materiële welvaart moeten garanderen of het opkomen voor de menselijke waarde door zelfontplooiing in de arbeid (afgezien van het in evenwicht blijven van onze materiële "welvaart")? Voor mij persoonlijk is het duidelijk, dat het menselijk geluk steeds centraal moet staan. Wanneer dit meer van zelfontplooiing dan van materiële welvaart zou blijken af te hangen, is het gevolg hiervan, dat men kost wat kost ieder mens zijn recht op werk veilig moet stellen.

Leon de Smet

werk loosheid **2**

WERKLOOSHEID

Enschede zal voorlopig nog een woordje meespreken op het gebied van de textiel al zou dit alleen al door het hier gevestigde textielmuseum zijn. Helaas zij ons enkele bedrijven ontvallen die door buitenlandse import en enigszins verouderde produktiemethoden alsmede organisatorische redenen plotse-ling niet meer levensvatbaar waren en een plaats in de Staatscourant kregen toegewezen. De fabrieken stroomden leeg en bij de afdeling sociale zaken trok men het jasje uit. Het arbeidsbureau stelde werkelijk betreurenswaardig lange lijsten op met "werkzoekenden". Ik kan mij voorstellen dat dit in het begin werkzoekenden zonder aanhalingstekens waren, maar  enmaal de drempel over van de schaamte en 't zelfrespect kan het aanpassingsvermogen zich doen gelden. Kranten, tijdschriften en TV-uitzendingen hebben al eens een keer de aandacht op de beroepswerklozen gevestigd. Juist deze categorie arbeidsgeschikten die weigeren passende arbeid, in overeenstemming met hun opleiding en ervaring te verrichten zijn slimmer dan de ontwerpers van de werkloosheidswet. Kundig manoeuvreren zij door de mazen in deze wet en ontvangen voor hun listigheid 80% van hun laatstgenoten salaris. Zolang zij zich niet officieel ergens toe verbinden kunnen zij zich de resterende 20% of meer op een niet al te moeilijke wijze verwerven. De meldingsplicht is maar zeer beperkt. In Rijssen, een dorp ca. 40 km van Enschede staat  en van Europa's grootste jutespinnerijen. In Enschede staan vele vakbekwame textielarbeiders als werkzoekenden ingeschreven. In Enschede is er personeel teveel en werk tekort, in Rijssen is er werk teveel en personeel tekort. Het zou een voor de hand liggende combinatie kunnen zijn dit probleem door pendelen op te lossen. Tot grote droefenis van de directie in Rijssen, die bedreigd had zich dan maar in België te vestigen,

2

kwamen zich slechts twee werkwilligen melden. De Machinefabriek Gebr. Stork N.V. in Hengelo heeft kort geleden een groot aantal buitenlanders moeten aantrekken teneinde de produktie te kunnen voortzetten. De afstand tussen Enschede en Hengelo bedraagt 9 km. Niet alleen in het oosten van het land komen er bedrijfssluitingen voor. Seizoenbedrijven maken d.m.v. de werkloosheidswet betere bedrijfsresultaten, Kelners die 's zomers werkzaam zijn in de badplaatsen tegen een vorstelijk salaris, kunnen met 80% van het salaris 's winters het moede hoofd in de schoot van moeder de vrouw leggen in afwachting van een nieuwe stroom badgasten. Italiaanse arbeiders die juist in grote mate werk bij de textielbedrijven hadden gevonden kunnen eveneens hun recht doen gelden op de w.w.uitkering volgens E.E.G. bepalingen. Een ijsfabrikant van een middelgroot bedrijf haalde zijn bijstand in een respectabele auto op, maar dit duurde tot er een onderzoek was ingesteld en men van mening was dat dit toch wel enigszins te grijs was daar zijn inkomsten 's zomers toereikend waren om ook de winter door te komen.

De financiële offers die de samenleving zich moet getroosten teneinde deze slimmeriken in hun levensonderhoud te voorzien zijn van minder groot belang dan de verandering in mentaliteit die hierdoor wordt veroorzaakt. Doordat er in onze democratische samenleving de mogelijkheid ontbreekt iemand tot iets redelijks te dwingen, zonder dat gesproken wordt over een dictatuur, geloof ik dat het zich bewust terugtrekken uit het arbeidsproces en hierdoor zich van alle persoonlijke verantwoordelijkheid onttrekken een teken is van de tand des tijds die nog lange tijd zal blijven doorknagen aan de basis van de ter tafel gebrachte herstructureringsplannen. De erfenis van het verleden is het heden; wellicht leert de toekomst ons in hoeverre deze dan nog gehandhaafd kan blijven.

arend b. te E.

ontslag uit jongens land

komend uit een rimpelloos dansfestijn
dat gedrenkt was in verkoelend musiceren,

naar verwrongen en doffe uren,
waarin de toppen van een dag wat minder

gestoffeerd zullen worden en veel
beklemmende pijnen zijn te verwachten,

gaat het metaal in de verwijten
rauwder klinken en spanningsvelden

botsen voortaan zonder neutraliserende
moederfiguur een toekomst tegemoet.

Hans van Weely

censuur bestaat toch

CENSUUR BESTAAT TOCH

Op 8 april jl. stopte een celwagen van de Stedelijke Politie van Gent voor Galerij TREFPUNT. Het was rond 15h 30 om precies te zijn. Walter De Buck, uitbater van dit bekende artistencentrum en tevens beeldhouwer, stelde een reeks tekeningen tentoon onder de titel "Metaphysic-Mirror-Tekeningen". De vernissage had op 5 april plaats gehad en geen enkele van de aanwezigen was verschrikt achteruit gedeinsd of was rood geworden tot aan zijn grote teen. En nochtans werden 9 tekeningen door onze Z.O.B. (Zeden- en Opsporingsbrigade) in beslag genomen, want - hoe had W. De Buck het gedurfd? - deze negen werken behandelden het mannelijk naakt. Niemand stoort zich aan de blote rondingen van ene Rubensiaanse schone, integendeel, dat is KUNST, daar is iedereen het erover eens, maar deze blote mannelijkheid noemt men kortweg OBSCEEN.

Wat vindt men nu in het Belgisch Strafwetboek?

In het 7de hoofdstuk, 7de titel leest men:

Openbare schennis van de goede zeden - Misdrijven en wandaden tegen de orde der familie en tegen de openbare zedelijkheid.

Art. 383 voorziet een straf van 8 dagen tot 6 maanden en een geldboete van 26 tot 500 fr (te vermenigvuldigen met 20, dit maakt ± 37 tot 714 gulden) voor personen die o.a. "obscene" prenten tonen of uitstellen.

Met dit artikel straft men ook diegenen die reclame maken voor voorbehoedsmiddelen.

Art. 384 voorziet een straf van 1 maand tot 1 jaar en een geldboete van 50 tot 1000 fr (te vermenigvuldigen met 20, dit maakt ± 71 tot 1421 gulden) voor de maker of vervaardiger van dergelijke prenten.

De wet waakt dus wél over onze zedelijkheid. Maar wanneer is een prent obscene en wanneer is ze dat niet? Ja, dat staat niet in de wet, daar beslist de rechter over.

Vóór de Z.O.B. echter ingrijpt, is er een aanklacht nodig, de aanklacht van één enkel persoon volstaat daarvoor. Het resultaat hiervan is dat geen enkel uitbater van een tentoonstellingszaal of maker van een kunstwerk nog op beide oren kan slapen.

Waarom nu een aanklacht tegen de tekeningen van W. De Buck?

Men moet weten dat het pleintje vóór Galerij TREFPUNT het domein is van de Gentse spelende jeugd. Vanop het pleintje kan men ook zó naar binnen kijken en ziet men duidelijk de tekeningen hangen aan de wanden van de tentoonstellingsruimte. Toen is iemand op het idee gekomen dat deze jeugd wel eens naar binnen zou kunnen kijken en die mannelijkheid bloothed zo maar zou zien hangen, dus: een aanklacht. De man die uiteindelijk geoordeeld heeft of deze prenten "strijdig waren met de goede zeden" is onderzoeksrechter Jaspers.

"Zekere mensen die mij kennen zijn nogal geschrokken toen zij ervan hoorden, maar als ik nee zeg, gaat de procureur toch in beroep" vertelde de onderzoeksrechter in een vraaggesprek met een journalist. Meester Jaspers heeft toch 2 tekeningen terug gegeven. Ze waren blijkbaar niet obscene genoeg voor onze politie.

Ondertussen zijn al heel wat mensen uit de kunstwereld in opstand gekomen, en plaatsten hun handtekening onder een protestbrief: o.a. Hugo Claus*, Ben Cami, Octaaf Landuyt, Jan Emiel Daele,**, Paul De Wispelaere, Weverbergh, en Louis Paul Boon die meteen een artikel in de krant "VOORUIT" liet plaatsen waarin hij op het eind vraagt:

"Wordt het niet stilaan tijd om eens vast te leggen wat nu de goede zeden kwetst, of niet, zodat wij niet verplicht worden elke week opnieuw te manifesteren en te protesteren, als één onzer tijdschriften wordt aangeslagen en op één onzer exposities werken worden

weggenomen?"

Het wordt niet "stilaan tijd" meneer Boon, ik durf te zeggen dat het de hoogste tijd wordt dat er wat aan gedaan wordt. En wat zegt W. De Buck zelf: "Onbegrijpelijk ... Dan moeten ze Manneke Pis in Brussel ook wegnemen."

J. Vaernewyck.

* H. Claus ondervond veel kritiek toen hij in één van zijn toneelstukken de Heilige Drievuldigheid liet uitbeelden door drie naakte mannen. Dit gebeurde laatst te Knokke.

** J.E. Daele werd eveneens slachtoffer van de censuur: zijn tijdschrift "DAELE" werd vorig jaar in beslag genomen evenals zijn persoonlijke bibliotheek en briefwisseling. Alles werd zorgvuldig gefotocopiëerd. Hij had een gedicht durven publiceren dat "strijdig was met de goede zeden".

TER INFORMATIE

Over het *Jongerenwerk* in *Nijmegen* onder leiding van Fred Mos lezen wij in het jaarverslag van de H.V.-gemeenschap: 'Het aantal jongeren van 15 t/m 25 jaar is vooralsnog te klein gebleken om tot een groep van uitsluitend jongeren te komen. Wellicht is het mogelijk dat de belangstellende jongeren, die er zijn, deelnemen aan een tweede te vormen gespreksgroep waarvoor immers juist een aantal jonge echtparen interesse heeft getoond. Te grote leeftijdsverschillen, die vele jongeren weerhouden van een nadere kennismaking met humanisten, kunnen zo worden omzeild! Verder werd vermeld dat Fred Mos sprak voor een groep Protestantse jongeren te Groesbeek en voor de Hulpdienst, eveneens bestaande uit hoofdzakelijk (R.K.) jongeren.

De *Jongereengroep Beverwijk* blijft zich aan het ontplooiën. Thans is ook een voorzitter gekozen, Roel Heemstra, en verder heeft men zich een naam aangemeten, nl. Jongereengroep Libertijn. En wij ons maar afvragen hoe ze daar op gekomen zijn.

De *H.J.G.-Rotterdam* gaat voort met de zeer serieuze bijeenkomsten tezamen met de werkgroep H. De discussie-avond had tot onderwerp 'Rechten voor de Mens?' waarbij tevens de vraagstukken rond de wijziging van de grondwet bekeken werden. Vooraf werd de deelnemers wederom een aantal stellingen toegezonden, die vooral toegespitst waren op de communicatie, inclusief de reclame en de openbaarheid van overheidsdocumenten. Overigens staan er op het Rotterdamse programma niet alleen serieuze zaken, maar is er elke zaterdagavond instuif-soos en thans heeft men op vrijdag een vaste tafeltennisavond.

De *H.J.G.-Den Haag* heeft enkele ingrijpende zaken achter de rug. Op de algemene ledenvergadering kwamen een aantal bestuurswijzigingen tot stand en verder werd met enkele wijzigingen ook een reglement aangenomen. Verder heeft men een belangwekkend voornemen om praktisch humanisme te gaan bedrijven. Hiertoe is een socio-groep opgericht, die de mogelijkheden onderzoekt iets te doen voor eenzamen, jongeren die wat moeilijk in de maatschappij zijn komen te staan. Men wil dit werk in samenwerking met deskundigen doen en in het begin beslist niet te veel hooi op de vork nemen. Tenslotte nog een wat triester mededeling, nl. dat de Haagse H.J.B. zichzelf heeft opgeheven.

Van de *Studentenvereniging op humanistische grondslag 'Socrates'* ontvingen we de Drupelsteen met als altijd een aantal zeer lezenswaardige artikelen, o.m. over Johnson en Vietnam en over de Studentenvakvereniging.

werkloosheid 3

DE JEUGDWERKLOOSHEID

Nog niet eens zo heel lang geleden, ongeveer een klein jaar, was het woord jeugdwerkloosheid iets dat in hoofdzaak associaties opriep aan de situatie van vóór 1945, toen ons land in zo ruime mate te doen had met dit probleem. Sinds een jaar geleden heeft de situatie zich aanmerkelijk gewijzigd. Bij het schrijven van dit artikel hebben we te maken met de laatst bekend geworden cijfers (maart 1968) en die liegen er niet om. In totaal zijn er 85.600 mensen zonder werk. Daarvan waren er 5294 personen in de leeftijd tot 19 jaar. In de leeftijd van 19 t/m 24 jaar waren dat eind januari 1968 24952. Deze cijfers zijn niet bemoedigend en dat is dan nog zwak gezegd. Het betekent dat rond de 30.000 jonge mensen de dag beginnen zonder dat de maatschappij hen nodig heeft bij het werk dat elke dag verzet wordt om de zaak in Nederland op allerlei gebied draaiend te houden. Dat is een bijzonder deprimerende gedachte. Vooral als je in dat schuitje zit, maar ook voor elkeen die zich mede verantwoordelijk gevoelt voor deze gang van zaken.

Het meest trieste van de zaak is dat er - op korte termijn althans - ook niet zo veel uitzicht is dat het aantal jeugdige werkzoekenden ook noemenswaard naar beneden zal gaan. Bekijken we de cijfers over het afgelopen jaar dan is er van een zekere stabiliteit sprake. Een stabilisering van een voor grote groepen jongeren onstabiele situatie.

Uit het vorenstaande blijkt dat wij niet optimistisch gestemd zijn ten aanzien van de verwachting dat er binnen afzienbare tijd een belangrijke kentering ten goede zal komen in de situatie rond de jeugdwerkloosheid. Daarvoor hangt het vraagstuk ook te nauw samen met de totale werkloosheid. Jeugdigen zijn in onze maatschappij in het arbeidsproces geïntegreerd. De jeugdwerkloosheid kan eerst dan effectief de nek worden omgedraaid indien forse middelen worden aangewend om de totale werkloosheid te bestrijden. Daar komt in Nederland - ook weer zachtjes gezegd - nou niet zo heel veel van terecht. De vakbeweging is over de middelen, die de overheid tot nu toe heeft aangewend om dit euvel te bestrijden, zeer ontevreden. Dat steekt ze niet onder stoelen of banken. De oplossing van het vraagstuk van de jeugdwerkloosheid kan nu eenmaal niet gezien worden als een probleem dat "eventjes" uit het totale sociaal-economische leven kan worden gelicht teneinde ervoor te zorgen dat het merendeel van alle jeugdige werkzoekenden aan de slag komt. Dat neemt niet weg dat onzerzijds getracht is om maatregelen te bevorderen waardoor althans zoveel mogelijk de jeugdwerkloosheid zou kunnen worden bestreden. De drie organisaties van werkende jongeren, te weten het NVV-Jongerencontact, de KWJ, de aan het CNV verwante Christelijke Sociale Jeugdorganisatie "Werkende Jeugd" en de landelijke vormingsinstituten richten aan de regering op 1 september 1967 een adres, waarin aangegeven werd op welke wijze speciale maatregelen van de overheid ertoe zouden kunnen bijdragen dat de jeugdwerkloosheid zou kunnen worden bestreden. De hierin bepleite maatregelen zijn voor een deel ook door de regering overgenomen. In de beide nota's die sindsdien de minister van Sociale Zaken en Volksgezondheid en de staatssecretaris van Onderwijs en Wetenschappen aan de volksvertegenwoordiging hebben gericht, komt dit ook tot uiting.

Het ging daarbij om het treffen van maatregelen teneinde de jeugdmigratie te verbeteren; speciale faciliteiten te scheppen opdat jeugdigen wier vakopleiding ontijdig door werkloosheid verbroken werd, weer te werk konden worden gesteld of verdere opleidingsmogelijkheden zouden kunnen verkrijgen; verbetering en uitbreiding van de uitkeringsnormen aan jeug-

digen die buiten hun schuld zonder werk waren en soortgelijke verlangens.

Eén zaak stond in dit adres voorop; Als de beste methode om de jeugdwerkloosheid te bestrijden werd verlangd dat de regering maatregelen zou treffen opdat de totale werkloosheid zou worden bevorderd.

Daarbij werd ook aangegeven dat het mede uit een oogpunt van ruimtelijke ordening en een evenwichtiger verdeling van de sociaal-economische activiteiten in ons land noodzakelijk was het werk naar de mensen te brengen en niet omgekeerd. Dit brengt ons tot de vraag waarom bijvoorbeeld een opzichzelf beschouwd gunstige regeling ten aanzien van de jeugdmigratie weinig weerklank vindt bij jeugdige werkzoekenden. (Volgens laatste nota van de hiervoren genoemde bewindslieden d.d. 4 maart 1968 vond de jeugdmigratieregeling toepassing op 102 jeugdigen). Onzes inziens is de oorzaak van de geringe bereidheid van de jeugdigen om van deze regeling te profiteren gelegen in de omstandigheid dat vooral de ouders ernstige bedenkingen hebben tegen het gaan werken van hun minderjarige kinderen in gebieden in het land waar nog wel werk voor hen is (met name het westen). Dat "westen" wordt door vele ouders gezien als een bron van mogelijk geestelijk bederf voor hun kinderen. Ook speelt een afwachtende houding een rol ('t zal wel niet al te lang duren die werkloosheid, dan vindt zo'n jongen hier wel wat) - en de omstandigheid dat in vele gevallen de vader nog werk heeft is hierbij van betekenis.

Of de houding van de jongeren ten opzichte van de factor arbeid mede van betekenis is bij de vraag hoe graag jongeren (nog) willen werken kan moeilijk worden vastgesteld. Naar onze mening vindt de opvatting die in een overigens zeer kleine kring van jongeren leeft, dat arbeid beslist niet langer gezien moet worden als een onontkoombare plicht en roeping, weinig weerklank bij de jonge mensen die op dit ogenblik aan het produktieproces niet te pas komen. Zeker niet in die gebieden waar de werkloosheid het hevigst is (het noorden, oosten en zuiden van ons land), zijn deze denkbeelden gemeengoed.

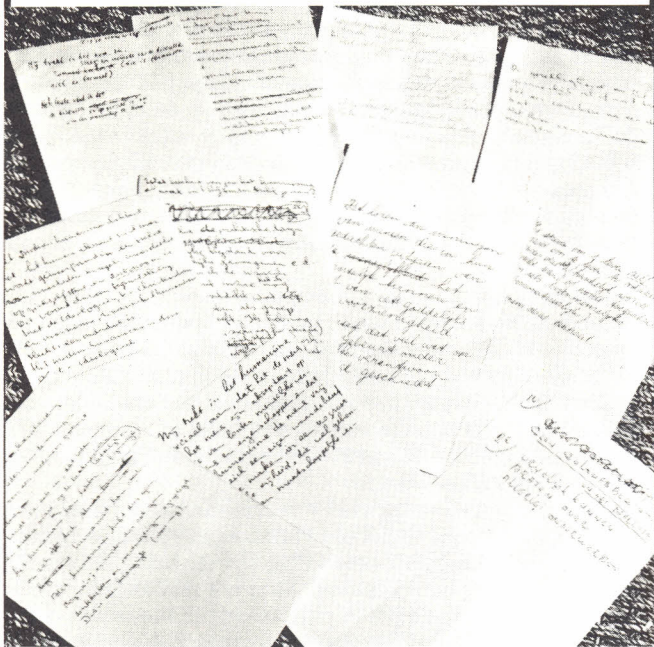
Onze ervaring is dat het overgrote deel van de jongeren die zonder werk zijn dit als buitengewoon onplezierig ervaren. De teleurstelling die hen wordt bereid op het moment dat zij in de praktijk willen brengen wat zij geleerd hebben en ervaren dat dit niet gaat, is hevig.

Resumerend zouden wij willen vaststellen dat het aantal jeugdige werkzoekenden in vergelijking met het totaal, onrustbarend is; dat er op korte termijn gezien geen reden is om aan te nemen dat daarin veel verbetering zal optreden en het niet uitgesloten is dat in deze jeugdwerkloosheid een sterk structurele werkloosheid ligt opgesloten; dat dit euvel om wille van de jonge generatie dringend en zo effectief mogelijk moet worden bestreden; dat de regering dat tot nu toe heeft nagelaten; dat de vakbeweging reeds verscheidene keren de noodvlag heeft gehesen, maar ook daarbij vastgesteld heeft dat de druk die zij kan uitoefenen maar beperkt is indien haar voorstellen onvoldoende weerklank bij het Nederlandse volk blijken te ontmoeten.

Daarbij worden wij er ons steeds meer van bewust dat het kwaad van de werkloosheid en de schade die onze volksgemeenschap daarvan in geld en geestelijk goed ondervindt, niet tot een oplossing kan worden gebracht zonder dat er veringrijpende maatregelen genomen worden.

J. van der Vegt
Hoofd Jeugdzaaken NVV
2-5-1968

OPINIE PEILING

liefde

liefde

het olifantenbegrip liefde
in meer ijle bewoordingen weergegeven:

in huizen wonen of
kinderen wiegen vooral,
in steeds ruimere huizen wonen
en samen op spaarsystemen inschrijven;

dan soms niet te vaak
als er tijd ligt
het achterhalen van nog wat
eeuwigs tussen elkaar.

Hans van Weely

OPINIE PEILING

In de Humanistische Jongeren Groep Utrecht werd de volgende vraag gesteld: "Wat betekent voor jou het Humanisme, wat in het bijzonder trekt je aan? Iedereen moest zijn antwoord opschrijven. (zie foto).

De volgende antwoorden werden gegeven:

Het moderne humanisme betekent, dat het humane element niet meer wordt geïncorporeerd in een stelsel van waarheden en regels, maar dat het op zichzelf staat, en autonoom is. Dit vormt dus een tegenstelling met de ideologieën, b.v. het christendom en marxisme, waarin het humanisme slechts een onderdeel is. Het moderne humanisme is dus post-ideologisch.

Mij trekt in het humanisme speciaal aan, dat het de mens en het mens zijn aksepteert op basis van louter menselijke vermogens en eigenschappen en dat het humanisme de mens vrij laat zich een eigen waarde beseft eigen te maken in een zo groot mogelijke vrijheid, die wel gebonden is aan maatschappelijke verbanden.

Geen geloofs beginsel en het daarnaast vrijelijk kunnen praten over allerlei onderwerpen.

Het streven om het leven zelf waard om te leven te maken, zonder dat dit afhankelijk wordt gesteld van of wordt toegeschreven aan iets bovenmenselijks (bovennatuurlijks). De mens staat centraal.

Mij trekt in het humanisme aan: Sfeer en methode van de discussie (die is tenminste niet zo formeel). Het leuke vind ik dat de discussie er op gericht is om "in een gemeenschap te leven".

De gezelligheid en het gezamenlijk al of niet komen tot een conclusie na een debat. Het horen van andere meningen.

Vrije meninguiting. Het niet aanvaarden van een hogere-goddelijke-macht. Het openstaan voor de meningen van anderen. Het aanvaarden van de mens als enkeling en als lid van de maatschappij.

Ondogmatische sfeer voor het houden van gesprekken. Het belang van: 1e Geestelijke verzorging en bijstand, 2e Het onder de mensen brengen van controversiele punten of mogelijke controversiele punten met het doel dat men wat bewuster in het leven komt te staan.

Het in christelijk Nederland doen klinken van een niet christelijke stem.

Het horen van meningen van mensen die in hun gedachten uitgaan van het menselijk kunnen en niet van iets goddelijks of van de voorzienigheid. Het beseft dat veel wat op aarde gebeurt onder menselijke verantwoordelijkheid geschiedt.

Een humanistische levenshouding betekent, dat ieder mens de mening en overtuiging van een medemens probeert te respecteren. Dit houdt zodoende ook in, dat ieder mens een andere visie op de betekenis letterlijk en figuurlijk van het humanisme kan hebben, en zich toch humanist kan voelen. Het humanisme heeft dus geen dogma's; er worden dus ook geen denkbeelden en overtuigingen opgelegd. Dit is zeer belangrijk (voor mij).

Behalve de praktische dingen als geestelijke bijstand voor onkerkelijke gevangenen e.d. waarvan ik de waarde en het nut inzie heb ik nog niet ontdekt wat de humanisten als groep voor zin heeft. Ik heb nog steeds het (misschien foutieve) idee dat men zich sterk tegen de kerken afzet, een punt dat gezien de ontwikkelingen in de kerken zelf steeds minder belangrijk wordt. De verantwoordelijkheid van de mens voor zijn daden, hetzelfstandig beslissen, is daar nog wel slecht ontwikkeld maar ik meen dat daar ook grote veranderingen zullen komen.

Met veel interesse heb ik het artikel van Arjen Struik gelezen. Niet zo heel vaak kom je zulke open en eerlijke en ..... goed doordachte kritische beschouwingen tegen. Arjen Struik vraagt om discussie bijdragen en daaraan wil ik graag voldoen. Ten eerste omdat het mij verheugt dat jonge mensen voor dit wereldvraagstuk nummer één zo duidelijke interesse blijken te bezitten;

Ten tweede omdat Arjen Struik in zijn gedachtengang een weg aangeeft waar ik het al zo lang mee eens ben en waar bijna altijd (doelbewust? of uit onkunde? of uit vrees voor een menswaardige oplossing?) aan voorbij gegaan wordt. Met elkaar uit te maken voor onmogelijke onderdrukkers, uitbuiters, dwarsdrijvers en wat al meer, komen we beslist geen stap verder. Beide partijen, want die zijn er toch wel heel duidelijk, krijgen steeds minder vertrouwen in elkaars bedoelingen met als gevolg steeds omvangrijker bundelingen van steeds duurder toegeruste strijdkrachten aan beide zijden. Een onzinnige en volkomen zinloze vertoning, waarbij de economische uitputting tengevolge van onrendabele (dus onverantwoorde) uitgaven aan het monster "militairisme" van dag tot dag dichter voor de deur komt staan.

Terecht stelt Arjen Struik dat aan *beide* zijden fouten worden gemaakt. Fouten die echter moeten zijn te verbeteren! Nodig is daarbij dat je niet steeds maar weer de fouten van de ander zo zwart mogelijk aan de wand schildert, maar dat je begint je eigen fouten op te sporen en aan de ander meedeelt dat je bereid bent deze te herzien. Waarbij je de ander laat weten dat je van hem verwacht dat hij dezelfde bereidheid zal kunnen opbrengen.

Wanneer wij beginnen met een kritische beschouwing over de gedragingen en de daaraan ten grondslag liggende uitgangspunten, geloof ik dat wij westerlingen er helemaal niet zo gunstig zullen afkomen. Onze democratie is, uit menselijk oogpunt gezien, op vele punten zeer aanvechtbaar. Arjen Struik heeft dit ook reeds aangetoond. Onze grootste fout lijkt mij dat wij onze maatschappijvorm steeds maar weer als onvolprezen propageren en in gemeenschappelijk kamp hiervoor overal op de bres menen te moeten staan. En dan nog wel onder aanvoering van Amerika! Bij kritische beschouwing echter blijkt datzelfde Amerika, dat zichzelf steeds weer opwerpt als verdediger van de democratie (en daarin door géén van de bondgenoten wordt weersproken!) in zijn huidige vorm nauwelijks het predikaat "rechtsstaat" te kunnen dragen. Waar blanken voor moorden op negers nauwelijks enige straf van betekenis hebben te duchten en negers voor allerlei lichte vergripen tot jarenlange gevangenisstraffen of zelfs de doodstraf worden veroordeeld, is het begrip "rechtsstaat" naar mijn mening een aanfluiting. Dit nu moeten wij elkaar *en* de Amerikanen op zeer duidelijke wijze zeggen willen wij ooit tot aanvaardbare partners worden voor een gesprek waaruit verhoudingen kunnen ontstaan die meer beantwoorden aan de huidige gigantische ontwikkeling. (Door Arjen Struik reeds gesteld)

Bij dat gesprek zal vooral realiteitszin noodzakelijk zijn en zullen we lang en ook warm gekoesterde irreële begrippen radikaal moeten durven aanpakken. Waarbij *zelf*kritiek een belangrijker en positiever bijdrage zal zijn dan kritiek op de ander. Waar Arjen Struik in dit verband ook de godsdienst noemt en het zó stelt dat het atheïstisch kommunisme zich in de toekomst waarschijnlijk zeer goed zal kunnen verdragen met godsdienstige levensoriëntaties als het zal gaan om een oplossing voor maatschappelijke en economische vraagstukken, lijkt mij een vraagteken nog wel op z'n plaats. Op dit punt zullen wij zelf zéér kritisch moeten zijn en moeten durven erkennen dat hun zienswijze heel wat reëler is dan de onze. Godsdienst lijkt mij geheel en al een behoefte verschijnsel, wat in zijn beleveingsvorm afhankelijk is van de mate van zelfstandig denken die ieder van ons heeft weten te bereiken. De gestalte van de alles geschapen hebbende en alles bestierende god, die in zovele vormen wordt onderwezen en waarbij de mens in steeds weer andere verhoudingen tegenover

dit opperwezen wordt geplaatst (maar nooit daaraan gelijk), is ten enenmale onbestaanbaar. Met onze huidige kennis is duidelijk genoeg aantoonbaar dat een dergelijke vorm van opperwezen, waaruit en waardoor alles is ontstaan en zijn vormen heeft gekregen, een volslagen onmogelijkheid is. Slechts onze angst voor volledige eigen verantwoordelijkheid en onvoldoende vertrouwen in eigen krachten, gekoppeld aan een grote dosi egoïsme, zijn oorzaken van het zich tot aan het uiterste vastklampen aan een opperste leiding en een leven "hiernamaals". Hiervan zullen we onszelf moeten bevrijden, iets waar we overigens al hard mee bezig zijn. Misschien nog onvoldoende duidelijk bewust, maar toch met onmiskenbare voortgang. Alle wijzigingen op kerkelijk gebied n.l., die de laatste jaren hun beslag hebben gekregen heten wel te zijn "aanpassingen aan het huidige leefpatroon", maar zijn in feite even zovele prijsgevingen van "duigen" waaruit het eenmaal *onomstotelijk* "de waarheid bevattende" vat heette te bestaan. Met het vorderen op de weg der bevrijding van al deze geloofsgrondslagen, zullen wij ook de daarop gebaseerde infiltraties in onze maatschappijvorm (en dat zijn er vele!) moeten herzien. Behalve de huidige bezitsverhoudingen (materieel erfrecht) en zo, zou ik nog willen wijzen op het z.g.n. geboorte-recht ten aanzien van b.v. "adellijke" titels en "majesteitelijk" functies en derg. Ridders, baronnen, graven en koningen zijn reeds lang uit de tijd en vanuit de "rechten van de mens" op geen enkele wijze verdedigbaar. Wij, die zo graag (ver)oordelend spreken over diskriminatie van negers in Amerika en bantoes in Z.Afrika, schijnen uit het oog te verliezen dat het "op een verheven voetstuk" plaatsen van de een, diskriminatie ten opzichte van de anderen betekent.

Tradities en heilige huisjes zullen moeten worden opgeruimd om te kunnen komen tot een positie van waaruit een gesprek op een *werkelijk* reële basis zal kunnen plaats vinden.

Zo bezien lijkt het mij heel niet onmogelijk, ja zelfs zeer waarschijnlijk, dat wij in het Westen héél wat meer aan ons straatje zullen hebben te boenen dan onze Oosterburen als wij werkelijk willen bereiken dat beide traatjes ongeveer van gelijke kleur zullen worden.

Dat zal dan een kleur moeten worden waarop het aanpakken van de huidige gigantische ontwikkeling in volledige samenbundeling van krachten wordt mogelijk gemaakt. Dat vooral wij daarvoor nog een enorme dosis *echte* realiteitszin zullen moeten ontwikkelen lijkt mij niet alleen een uiterste noodzaak, maar bovendien de moeilijkste opgave die het opgroeiende geslacht zal hebben te volbrengen.

P. Blauw

de profundis nagelaten

binnen afzienbare tijd
zal het gebeuren,
haar te vinden achter de kinderwagen
in een ver vreemd park.

en dan iets geweldig indrukwekkends
willen zeggen zoals: meisje,
nog fris van huid weliswaar,
moet ik nu zo langzamerhand afzakken
naar een minder droeve wereld,
zoals dieren bescheiden sterven
als hun tijd gekomen is.

in een vreemd ver park,
waar de bomen nooit aan mode deden
en geen onrust
in hun wortels sloeg.

Hans van Weely

MIJN EERSTE INTERNATIONALE

Mijn eerste internationale belevenis in het humanistische vlak was een gedenkwaardige. Het gebeurde van 13 tot en met 16 april in St. Niklaas in België en het ging over "Kunst en moraal - in literatuur, film, muziek, toneel".

Bij elk kongres dat gehouden wordt (en dat gebeurt elk jaar) door de Belgische "Humanistische Jongeren Beweging" wordt een plaatselijke afdeling als verantwoordelijk aangewezen voor de organisatie; deze maal de juist vijf jaar bestaande afdeling St. Niklaas.

Het kongres heette internationaal, maar was niet echt internationaal opgezet. Met ± 70 Belgen en ± 30 Nederlanders, bovendien met als voertaal Nederlands, zou ik dat in ieder geval niet willen beweren. Maar: zeker vermeldenswaard zijn de kontakten met Tsjechische, Sovjet en Poolse jongerenbewegingen. De gebruikelijke visum-moeilijkheden verhinderden deze om afgevaardigden te sturen. Dat het typisch internationale niet tot zijn recht kwam volgt eigenlijk uit het feit dat de tijd er niet rijp voor is; dit blijkt ook uit de mislukte pogingen van een jonge Brit, om, na het wereldkongres van de "International Humanist and Ethical Union" in 1966, een internationaal jeugdsekretariaat op te richten.

Aan de organisatie van het Belgische kongres dus geen enkel verwijt in dit opzicht. Integendeel. Het was een lust om het kongressekretariaat aan de gang te zien: één en al vriendelijke zwoegers, efficiënt, "goed getraind", in heel prettige onderlinge samenwerking.

Het Belgisch-Nederlands contact was leerzaam, dus een succes. Het werd duidelijk, dat de jonge Belgische humanisten (theoretisch) onverdraagzamer zijn dan de Nederlandse. Waarschijnlijk komt dit door de grote tegenstelling in België tussen katholiek en niet-katholiek, terwijl men in Nederland zoveel overtuigingen en afscheidingen kent, dat men wel verdraagzaam moet zijn. De discussie-onderwerpen van de Belgen zijn moraal, politiek en seksualiteit. Afgezien van de Belgische strijdbaarheid is dit vergelijkbaar met de Nederlandse situatie. Door de verschillende plaats die de humanistische jongeren in de levensbeschouwelijke situatie in de beide landen innemen, ligt het aksent in de Nederlandse groepen voornamelijk op geestverwantschap en algemene kulturele oriëntatie, en in de Belgische afdelingen meer op de verantwoording van de levensovertuiging.

De kongressisten werden ondergebracht in een schoolgebouw en daar voorzien van slaap- en zitplaatsen, voedsel en stencils. De ernstige denk- en praatwerkzaamheden werden op tijd afgewisseld door een geslaagd bal en dito toneelvoorstelling. De kongreskosten erg laag. Daarom was het soms een beetje behelpen en schikken hier en daar. Grappig genoeg bevordert dit de sfeer: laten de organisatoren onder de lezers zich dit ter harte nemen. Toen ik het kongres verliet had ik het gevoel een vertrouwde omgeving en een troep vrienden achter te laten.

Uit dit alles kan ik de konklusie trekken dat dit kongres een treetje was op de trap naar een Europese humanistische jongeren beweging. De komende Europese konferentie in Hannover (juli 1968), georganiseerd door de "International Humanist and Ethical Union" zal in dit opzicht ook gunstige effecten hebben. Verschillende deelnemers aan het Belgische jongeren kongres zullen ook op deze konferentie aanwezig zijn: een voorbeeld om na te volgen. De beweging begon klein, ongeveer in Benelux-verband, en verdient het om groter te worden en meer grenzen, ook het ijzeren gordijn, te overschrijden. De Libertijn zal niet de laatste zijn om dit waar te maken.

Bij dit persoonlijk verslag vinden de lezers de slotresoluties van het kongres afgedrukt en tevens enkele citeringen uit de verantwoording in de programmaproject.

Marie Westeneng

VERANTWOORDING (citeringen uit de verantwoording in de programmaproject over het kongres)

Eens te meer nemen we een aspect van de moraal als onderwerp voor een kongres: De kunst en de Moraal.

De onderwerpen houden ons voor een volle dag bezig. Naast de voordrachten, die opgeluisterd worden door concrete voorbeelden (zoals film-toneelvoorstelling, en muziekaudities), zijn er ook nog discussies over de voordrachten. Daarvoor worden de kongressisten ingedeeld in werkgroepen. Iedere werkgroep maakt een verslag, waarin ze hun houding bepalen. Aan de hand van deze verslagen worden de slotresoluties opgesteld.

De eerste dag worden wij ingelicht door Prof. J.P. van Praag, hoever we staan met de humanistische beweging op internationaal vlak.

Het ontspanningselement werd evenmin vergeten, want naast de toneelvoorstelling worden alle kongressisten uitgenodigd tot deelname aan de lustrumviering van de H.J.B. afdeling Sint-Niklaas, dat gevierd wordt door middel van een groots bal. Wij wensen alle deelnemers zeer nuttige en aangename kongresdagen toe.

Het komitee.

ONTWERP SLOTRESOLUTIES INTERNATIONAAL

HUMANISTISCH JONGERENKONGRES

TONEEL

Het moreel engagement is een voorwaarde voor een toneelstuk dat de pretentie heeft vormend te zijn. Dikwijls vat het publiek de bedoeling van de kunstenaar niet. Dit is vaak het geval in onze hedendaagse wereld waar de toneelkunst naar nieuwe uitdrukkingmiddelen zoekt. Door het bestaan van zogenaamde "keldertheaters" wordt bewezen dat slechts een speciaal en beperkt publiek rijp is voor avant-garde-toneel. Nochtans is het zo dat dit publiek de nieuwe ideeën kan verder zaaien. Ook grote toneelorganisaties mogen niet terugschrikken voor het brengen van opposant toneel, zonder daarom in hun ganse programmatie de wensen van het publiek te miskennen. De voorstanders van de censuur menen echter dat de maatschappij tegen dit opposant toneel moet beschermd worden. De tijds- en volksgebonden moraal oefent aldus een remmende werking uit op de kunstenaar. Deze rem uit zich in auto-censuur en censuur. Wij, tegenstanders van de censuur, eisen een totale vrijheid, waarbij men steunt op het verantwoordelijkheidsgevoel van de auteur. Het publiek moet zelf de selectie maken tussen morele en immorele; zelfopvoeding maakt censuur overbodig.

FILM

Aan de kunstenaar moet de vrije hand gelaten worden inzake creatie; een degelijke distributie zonder discriminatie moet op een of andere wijze gewaarborgd worden. Films die niet vatbaar zijn voor commerciële verspreiding moeten kunnen getoond worden in voor de massa toegankelijke gespecialiseerde en gesubsidieerde zalen. Educatieve en propagandafilms hebben een nefaste invloed wanneer ze op een geraffineerde wijze voorgeschoteld worden en wanneer er geen mogelijkheid bestaat andere ideeën te propageren. De film op zichzelf kan niet immoreel zijn, enkel via het publiek gaat het naar het immorele. Een film waarin immorele handelingen gebeuren is als film niet immoreel wanneer duidelijk wordt dat de film a.h.w. als waarschuwing is bedoeld. Het beïnvloeden van de massa door de film is moreel mits deze beïnvloeding zich bewust voltrekt (bv. een duidelijk aankondiging zoals: dit is een propagandafilm over geboorteregeling).

LITERATUUR

We stellen vast dat pornografie een begrip is, waarvan de inhoud varieert:

- van persoon tot persoon die ze ondergaat
- naar cultuurpatroon (afhankelijk van het patroon van frustraties die gelden op een bepaald ogenblik).

De huidige toestand, waarbij de rechter, met zijn persoonlijke opvattingen over het artistieke moet oordelen of een werk pornografisch is of niet, is uiterst gevaarlijk. We hoeven bovendien pornografie niet noodzakelijk negatief te waarderen, integendeel: vrije verspreiding van pornische mateie doet de ongezonde belangstelling ervoor afnemen, en bevrijdt de erotische literatuur (= kunst) van extra-esthetische seksuele fixaties (vgl.: Denemarken). Konklusie: geen censuur om de zogenaamde "goede" zeden te beschermen.

Sexuele opvoeding vermindert de behoefte aan pornografie en pornografie vindt zijn voedingsbodem in onvoldoende sexuele voorlichting.

Het is ongewenst dat slechts bepaalde tendensen naar voor komen in de berichtgeving: ELKE tendensieus vertekende werkelijkheid moet naar voor kunnen gebracht worden, zodat iedereen van alle opinies in kennis kan worden gesteld. De garantie hiervoor moet door de overheid gegeven worden, dit kan alleen in een democratie. Dit geldt ook voor de literatuur. Een staatsdrukkerij moet voorzien in de publikaties van dergelijke stukken die bij de andere uitgeverijen geweigerd zijn. Tegen alle censuur moet provocatorisch opgetreden worden zodat op de duur de mentaliteit die censuur mogelijk maakt, namelijk een autoritair-fascistoïde, zich ten goede wijzigt!

Trouwens: indien de jeugd op het slechte pad gebracht wordt door prikkelliteratuur ligt de fout bij de opvoeding van de jeugd. Een gezonde mentaliteit, een kritische gesteldheid, zelfstandige persoonlijkheid, kan en moet in de school gekweekt worden. Niet in de huidige onderwijsvormen, daar door het bestaan van vrije scholen en een (mosselachtige) rijkschool engeestige of weinig zelfstandige personen worden gekweekt.

Een uitgeverij kan immers, naast esthetische, ook om financiële redenen, of politieke of morele - een werk weigeren.

MUZIEK

Moraliteit en immoraliteit in de muziek bestaan niet. De muziek kan esthetisch wel goed of slecht zijn. De begeleidende verschijnselen van het fenomeen muziek zoals tekst, sociale achtergrond, kleding, het dansen en de houding, kunnen morele of immorele invloed uitoefenen.

De rol van de muziek op zich bestaat hierin dat hij de emotionele gebondenheid aan deze bijverschijnselen.

Wij zijn voor de muziekvormen zoals popmuziek, omdat ze ontspannend en esthetisch is en omdat ze een modern uitdrukkingsmiddel is voor vernieuwende ideeën en buiten-esthetische ideeën (new morality en new left).

Een idool en het inst. dat hem maakt bezitten als zodanig verantwoordelijkheid tegenover de fans van het idool.

MOTIE

De leden van het Internationaal Kongres van de Humanistische Jongerenbeweging in vergadering bijeengekomen op dinsdag 16 april 1968 te St. Nikolaas tekent met klem protest aan tegen, het volgens ons willekeurig in beslag nemen van werken en het vervolgen van personen die ervan beschuldigd worden de zedelijke normen nadelig te beïnvloeden met individuele menselijke expressie, zoals onlangs te Gent 7 tekeningen van Walter DE BUCK werden in beslag genomen.

We verklaren ons solidair met de protestactie van de Vlaamse kunstenaars.

8

t a b

Soms omsluit een angst mijn hart
een angst om het niet erkennen
van liefde
het wortt me met zijn koude greep
die me snakken doet naar adem
naar leven

In volslagen duister
tast ik om me heen
en tracht de dingen
te herkennen
waarmee ik hier opgesloten zit,

doch

niets anders is herkenbaar
dan het geweest
van mijn eigen lichaam
dat stuiptrekt van vergift.

ONMACHT

Ik verander,
hoe ik er ook tegen vecht
langzaam maar zeker in een beest
niemand heeft het ooit tegen me gezegd
maar mijn lichaam wint het van mijn geest

"misschien"
als ik de tijd had
tijd, papier en verf
zou ik willen werken
werken met de wetenschap
nog te kunnen hopen
op erkenning
Erkenning niet van
kunst of begrip
maar gewoon
van de bloemen en de vogels
en misschien van jou.

blauw bos

moet ik nu huilen
nu het klaar is
moet ik nu huilen
nu mijn minachtende ogen
rondkijken
in een blauw bos
moet ik nu huilen
nu mijn ontevreden bek
gesloten
blijft van verbijstering
god, dan heb ik geen tranen meer.

T.A.B.

ADRESSEN

HUMANISTISCHE JONGERENGROEPEN, JONGEREN- GESPREKSGROEPEN e.d.

(Sekretariaten of jongerencontactpersonen – CP)

Alkmaar	CP: mevr.G.de Kroon, C.de Bourbonstraat 19
Almelo	CP: mej. B.Takens, Hagedoornstraat 20
Amstelveen	Secr.: mej.M. Polderman, Rentmeestersl. 80, Buitenveldert Amstelveen
Amsterdam	Secr.: F. Eckhard, Lorentzlaan 57
Apeldoorn	Secr.: mej.H.J.Vos, P.Saenredamstraat 185
Arnhem	CP: mevr. M.E.Brons, Rietganssingel 31, Velp
Beverwijk	Secr.: mevr.W.C.H.Geutskens-van Dijk, Hendrik Burgerstraat 35
Eindhoven	Secr.: Hanneke Zijlstra, Rielseweg 3
Gorinchem	CP: M.J.Engelvaart, Pr.Bernhardstraat 11
Den Haag	Secr.: mevr.M.v.d.Wal, Wezelrade 336
Den Helder	CP: A.A.Rüeck, Duinweg 43, Huisduinen (N.H.)
Haarlem	CP: B.N. Binnendijk, Rijksstraatweg 278
Hengelo (O)	CP: H. Schanssema, Warmelostraat 30
Hilversum	CP: mevr. W.de Vries, Adm.de Ruyterl. 148
Laren (N.H.)	CP: mevr. A.Samama, Houtweg 11
Leeuwarden	CP: dhr. Visser, Gounodstraat 12
Leiden	CP: J.L.Martens, Gr.J.v.Stolberglaan 340, Leidschendam
Nijmegen	CP: F.M. Mos, Hertogstraat 45
Oss	CP: F.P. Bohlmeijer, Kuipers Rietbergstr.224
Rotterdam	Secr.: mevr.J. Langhorst, Van Beethovenl.289, Maassluis
Steenwijk	CP: M.Kiers, Olde Wheemestraat 1
Terneuzen	CP: P.Verhelst, Brederostraat 13
Utrecht	Secr.: L.J. de Smet, Jadelaan 32
Zaandam	CP: mevr.H. Gombert, Twiskenweg 13
Zeist	CP: mej. C.den Os, Huis ter Wege, Huis ter Heide
Zwolle	CP: mej.A. Lutje Schipholt, Heinoseweg 26, Dalfsen

HUMANISTISCHE JEUGDBEWEGING (sekretariaten)

Hoofdbestuur	mej. S.Faber, Diaconessenhuis, v.Riebeeckweg 212, Hilversum
Arnhem:	mej. Ch. Perdeck, Sweelincklaan 56
Assen:	D. Coert, Anreperstraat 113a
Eindhoven:	mej. E. Zwaan, Gestelsestraat 156
Den Haag:	H. Sleetboom, Regentesselaan 84
Hilversum:	mej. C. Calo, Godelindeweg 4
Leiden:	mej. J. Boot, Steengarde 4, Leiderdorp
Zwolle:	J. v.d. Hout, Veldweg 4, Hattem

STUDENTENVERENIGING OP HUMANISTISCHE GRONDSLAG 'SOCRATES' (ab-actiaten)

Hoofdbestuur:	Druivenstraat 14, Leiden
afd. Amsterdam:	Wenckenbachstraat 70, Velsen-N (post: Beverwijk)
afd. Delft:	postbus 228
afd. Groningen:	p/a Lorentzstraat 13a
afd. Leiden:	postbus 334
afd. Utrecht:	Jan van Riebeeckstraat 5 bis a

Wijzigingen in deze lijst worden voortaan op pag. 8 bekend
gemaakt.

woord van de week

orgaan van de
humanistische luisterkring

verschijnt wekelijks

abonnement: f 7,50 per jaar

administratie: postbus 114
te utrecht

tel.: 030-24641, postgiro 58

m & w

Abonneert u op

MENS EN WERELD

het 14-daags orgaan
van het Humanistisch Verbond.

Redactie en administratie:

Oudegracht 152, Utrecht.

Giro 30.49.60 t.n.v.

het Humanistisch Verbond
te Utrecht.

Abonnementprijs f 9,50 per jaar

Leest naast uw krant Vrij Nederland

Aan: Vrij Nederland - Raamgracht 4, Amsterdam. Wilt u mij vrijblijvend 10 achtereenvolgende nummers van Vrij Nederland zenden. Voor dit proefabonnement stort ik f 4,- op postgiro 135176/Gem. Giro A'dam V900

NAAM _____
 ADRES _____
 PLAATS _____
 GIRO _____ DATUM _____

Omroepvereniging

vpro

Wij vragen de steun van kritische kijkers en luisteraars, die niet kwaad weglopen als ze geïrriteerd worden door onze programma's.

U kunt ons streven steunen door u aan te melden als

- a abonnee op Vrije Geluiden à f 5.55 per kwartaal/
f 21.— per jaar
- b of als lid/contribuant à f 5.— per jaar.

Opgave per briefkaart aan VPRO, postbus 11 Hilversum, of door uw storting op gironummer 444600 t.n.v. VPRO, Hilversum, onder vermelding van: "nieuwe abonnee" of "nieuw lid".

vpro

Postbus 11 Hilversum